

Zondagmorgenkring

4 September 1955

Goeden morgen, vrienden,

Ik zou deze morgen met U weer willen proberen om langzaam aan te stijgen naar het peil, dat voor deze ochtenden toch wel begerlijk is, naar ik meen, in aller ogen. Daarom wil ik U vandaag een paar dialogen vertalen, die in het verleden zijn uitgesproken. Ik zal deze voorzien van commentaar en zo mogelijk - ik kan dit niet vast beloven - zo mogelijk, indien de sfeer aanvaardbaar is en geen storingsen anderzijds optreden, dan zullen wij trachten om één van de sprekers uit die tijd voor een kort commentaar zijnerzijds door te laten komen. Van mij behoeft U dan verder geen commentaren te verwachten, dus daarna kunt U dan gaan pauzeren.

Wij hebben n.l. een tijdlang dialogen weergegeven, die gesproken werden in de tijd, dat Jezus leefde. Ik wil trachten U vandaag weer te geven enkele gesprekken over het Koninkrijk der Hemelen en hoop, dat één der deelhebbers aan die gesprekken zekere Nicodemus zo goed zal willen zijn om van zijn kant uit, de zienswijze uit die dagen hierover uiteen te zetten. Ik moet U verzoeken om U voor te stellen, dat wij ons bevinden bij een bron, die iets buiten een dorp ligt. Een bron, ommuurd door een lage, vierhoekige stenen muur, zo'n plaats, waar de dorpsvrouwen meestal vergaderen in de morgen en tegen dat de zon wegvalt, met hun waterkruik.

Het moment, dat het gesprek plaats vindt, is het echter iets later. Het is donker, de sterren staan aan de hemel, Het is een mooie dag. De lucht is van de zomerse warmte wat bekoeld. Op de stenen muur, in één van de hoeken, zit dan de leraar. Rondom hem, staande en gezeten, zien wij een aantal van ongeveer 15 á 16 mannen, 2 vrouwen; iets verderop zien wij nog een paar kinderen spelen. U moet dan ook niet denken, dat het gesprek werd gegeven in een sfeer van absolute afzondering en inwijding, ergens in de woestijn. Het is een gesprek, zoals er meer werden gevoerd in die dagen, een verklaring van enkele gelijkenissen, die op de dag werden uitgesproken, toen het volk luisterde naar de woorden van Jezus.

- Het Koninkrijk der Hemelen. Wanneer de Messias komt, dan zal de wereld dus één zijn met het hemels Jeruzalem.

Neen. Het Koninkrijk Gods is meer en minder dan dat. Het Koninkrijk Gods leeft niet op deze aarde en leeft ook niet in een hemels Jeruzalem, of in een andere wereld. Het Koninkrijk Gods is a.h.w. een toestand, die in ons bestaat. God heerst niet en God verlangt niet om te regeren. Want onze Vader is een liefde volle Vader. Hij wil één zijn met al Zijn kinderen, waar zij ook vertoeven, in welke wereld, welke plaats dan ook.

- *Maar het staat in de geschriften en de profeten hebben het gezegd; De Zoon zal komen, de Verlosser en de Messias en als Gezondene Gods zal hij Israël bevrijden van zijn banden. Wat zijn dan de banden, die Israël knevelen?*

Dat zijn banden gelegd door de Romeinen, onze onderdrukkers, die het volk uitzuigen. En? (De stemmen klinken wat zachter, want hier wordt een aanklacht uitgesproken, die gevaarlijk kan zijn).

- *En de priesters en de tollenaars?*

Zeg mij dan; wat nemen dezen van U van vrijheid? Wat belemmeren zij anders, dan een klein beetje van Uw lichamelijk voorstelling vermogen en de mogelijkheid om U te bewegen, zoals gij wilt? (Voorstellingsvermogen is onjuist vertaald, ik kan er helaas geen juist woord voor vinden op het ogenblik). Ik zeg U; het Koninkrijk Gods is de éénheid met de Vader. De Vader is de Schepper. Wie één is met de Schepper, kent de wet ten de Wil des Vaders. Wat zijn de grote remmen, die opgelegd worden hieraan? De wetten van priesters, die de wil des Vaders niet kennen. De Vader leeft in elke tempel, waar men Hem eert, want Hij verwerpt niemand en niets, dat geschapen is. Maar om tot Hem te gaan, moet men vrij zijn. Wanneer men U zegt; "Gij zult dit eten en dat niet eten" zo is dit een dwaasheid. Want de Vader heeft alles geschapen en de mens gesteld tot heerser van deze wereld. Men kan hem niet verbieden in de Naam van de Vader. Maar de Vader zelf heeft de wet gelegd en wie de Vader kent, draagt deze wet in zich. Het Koninkrijk Gods is nu; begrijpen, hoe de wetten van de Vader vol liefde

gegeven betekenen de volmaaktheid van een ieder, die leeft. Er werd toen nog veel verder gesproken, maar ik meen, hier mede te kunnen volstaan. U zult ongetwijfeld begrijpen, wat het probleem is, dat hier naar voren komt. Menigeen denkt, dat een geestelijk rijk gebaseerd moet zijn op stoffelijke regels, op een staat, op een overheersing van de mensheid. De leraar hier verwerpt dit. Hij zegt integendeel, dat vrijheid de mens slechts gegeven kan worden, wanneer hij Gods wetten ín zich gehoorzaamt. Dat dan in werkelijkheid God Koning is. Maar niet, wanneer mensen wetten stellen, omdat mensen in hun onbegrip wetten en regelen opleggen aan hun medemensen, die in werkelijkheid hen verwijderen van de Vader in plaats van hen tot Hem te leiden.

Ik meen, dat hier geen verder commentaar op nodig is. Het is duidelijk de wetten der mensen houden de mens vaak verre van God, omdat de wetgever vaak, het Koninkrijk Gods in zich niet kennende, anderen tracht te leiden tot dit Koninkrijk, als een blinde, die de lamme tracht te voeren langs de rand van een afgrond. En zo is een tweede deel, elders gesproken in meer besloten kring, voor ons misschien verduidelijkend.

Toen wij deze middag gingen en de rotsen de warmte naar ons terugkaatsten, toen waart gij tevreden. Er kwam een lied en Uw voeten gingen vreugdig, ondanks hun vermoeidheid. Dit nu is een deel van het Koninkrijk Gods. Want in U leefde de vreugde, die de zon overwon en die de vermoeidheid wegblijs, alsof zij niets ware. Het Koninkrijk Gods is bewustzijn. Wanneer ik U zeg; Ik ben de Weg en de Waarheid, dan wil ik U tonen, hoe ikzelve alles overwin, vrees en angst en pijn en vermoeidheid, omdat ín mij is het bewustzijn van de Vader, dat mij in staat stelt te zingen, zelfs wanneer een wereld dreigt onder te gaan. Gij hebt U afgevraagd, hoe het is, dat de zieken genezen werd, omdat hij mijn schaduw een ogenblik op zich voelde rusten. Ik zeg U: dit was, omdat wij beiden verbonden waren in Gods Koninkrijk, want ín mij is het bewustzijn van de Vader. En in deze mens was het geloof in mij, waardoor hij één werd met mij en deelde de grote Kracht, die van onze Schepper en Vader uitgaat.

Niet zij, die de namen roepen, luider stem, kennen God en Zijn Macht. Slechts wie het Goddelijke in zich draagt, wie in zich voelt de Kracht van de grote Alschepper, is in staat om al te overwinnen. Zo ben ik Uw weg. Want ziet, ik ben één met de Vader. En wie één is met mij zal niet van de Vader gescheiden worden. Ik ben U de waarheid. Want zolang Gods Koninkrijk in mij is hier, kan slechts Gods stem uit mij spreken. Maar ziet toe, dat gij begrijpt.

Want niet al, wat men waarheid noemt, is waarheid. Waarheid is alleen een levende kracht, die in U leeft, in de Schepping en in de Schepper.

- *Rabbi, Rabboni, hoe kunnen wij weten, wat waar is?*

Wat waar is, zult gij weten, wanneer gij gelooft in de Vader en één wilt zijn met Hem. Zo een zieke komt en Uw steun vraagt, maak hem één met U in dit Rijk. Hij zal genezen.

- *Maar hoe kan ik iemand e n maken, o Heer, hoe kan ik iemand e dn ciakcn met Gods Rijk, wanneer ikzelf niet besef, wat net is?*

Het begrip van de mensen en zelfs van de Zoon des mensen, zijn niet in staat om het Koninkrijk Gods te omvamen. Maar wij weten, wanneer het in ons is, omdat het een licht is, dat brandt in ons wezen. Omdat het een stem is, die ons drijft en een hand, die ons leidt. Wanneer wij overtuigd zijn, dat deze leiding in ons is en deze kracht ons bezielt, zo kunnen wij uit die Kracht het vertrouwen geven, dat in een ander hetzelfde vuur ontsteekt; dat alle schuld en zonde, alle zorg en leed doet weg vallen. En daarvoor in de plaats stelt de grote, innige vreugde, die de werkelijke harmonie betekent met al het geschapene. Wie met de Schepping één is, die zal de Schepper niet verwerpen.

Ik geloof, dat ook dit tweede niet veel commentaar vraagt. Ik kan zo makkelijk voort blijven citeren. Toch zou ik moeten zeggen, hoe het voor ons is. Want voor ons geldt, geldt voor U, Wij behoeven niet te weten, hoe groot God is, waar Hij woont, of vanwaar hij komt. Wij behoeven niet te weten, welke vorm Hij heeft.

In onze beperkte wereld is die God evenzeer als overal. God is niet iets, wat je moet begrijpen; God is niet iets, waaraan je je moet onderwerpen. God is iets, dat je in je draagt als een licht; een licht, dat je vanzelf doet gaan de juiste weg, wetend en willend die weg gaande. God is geen slavendrijver of een wetgever. God is een licht, dat ons doet zien, waarheen de krachten, die in ons gelegd zijn, vanaf den beginne, ons voeren. En het gelijktijdig ons mogelijk maakt om dit pad te volgen, ook wanneer het ons zwaar valt.

Zo meen ik, dat wij hier inderdaad kunnen spreken van een Koninkrijk Gods. Want God is ons een Koning, omdat Hij voor ons alles is van zien, van horen en van denken. Hij is de Kracht, die ons leidt en daarom; Vorst. En niet Vorst, omdat Hij troont boven ons en ons regeert. Soms lijkt God ons zo ver af en soms weten wij Hem zo zeer nabij Maar al deze dingen zijn schijn. Het is óns denken, dat zich van God verwijderd, dat zich tot God wendt. Maar God is in ons. Op het moment, dat wij ons realiseren, dat dit waar is, zijn wij deel van Zijn Koninkrijk, deel van een eeuwig Rijk, dat geen verandering en geen ondergang kent.

Een derde en laatste citaat;

- *Gij spreekt over de Vader. Maar zeg mij, Heer, wie heeft de Vader ooit aanschouwd? Wie weet, waar hij zetelt? Gij spreekt over Gods Koninkrijk. Maar gelijktijdig gaan de gesels, verzaamd met schorpioenen, over het land. Zij zuigen het volk leeg. Er is lijden en weklagen, door de wreedheid van Barbaren. Hoe kan Uw Vader dan liefde zijn? Hoe kan Zijn Rijk dan ook reeds op aarde bestaan?*

Voorwaar, ik zeg U, Zijn Rijk is niet van deze wereld. Maar waar Zijn Rijk is gekomen in een mens, die op deze wereld leeft, daar kan de slag van de Barbaar niet deren, want hij is broeder geworden. Daar kan het geweld niet doden, want het geweld staat stil voor de macht van de Grote Liefde. Daar blijft slechts Barmhartigheid. Daar blijft slechts eenheid, en blijft de wereld, zo als gij ze kent, ten onder. Gij spreekt van Barbaren en van ongelovigen. Maar er zijn geen Barbaren en geen ongelovigen. Er zijn slechts mensen, in wie God reeds woont vanaf het begin en in wie Hij - wanneer zij bewust zullen worden van Zijn wezen - Zich zal openbaren en uiten, zoals Hij dit gedaan heeft in de profeten, zoals Hij Zich openbaart in Zijn Engelen en in alle krachten.

- *Het valt soms zwaar dit te aanvaarden, Meester, want de wereld is vol van wreedheid. Hoe kan Gods Koninkrijk bestaan, terwijl de haat over de wereld gaat, terwijl de priesters de menigte plunderen, het bloed van de offerdieren maar al te vaak een poging is om begaan onrecht af te kopen?*

Wie kent de wegen, die de wind gaat? Toch is de wind van deze wereld. Wie zal dan de wegen Gods kennen, die niet slechts de wegen van deze wereld, maar de wegen van al het zijnde zijn? Wat gij onrecht noemt, is Zijn middel om vol liefde een mens tot bewustzijn te brengen.

Israël lijdt, Israël lijdt, omdat Israël verworpen heeft de grote wet en de grote waarheid. Omdat men zich niet siert met de werken Gods, maar met de kwasten van de rechtsgeleerden. Omdat men niet peinst over de grote Krachten, die God geeft en de geheimen, die hij openbaart; maar over de handel en de winst, die ze brengen kan. Men denkt Gods wetten te kunnen te kunnen omgaan. Gij ziet hen op de Sabbath, leggende kleed na kleed en kruik na kruik, opdat men zich kan bewegen, zonder de wet te schenden. Denkt gij, dat God bedrogen kan worden? De Vader leert hen, dat Hij niet te bedriegen is en zichzelf straffende zullen de mensen steeds weer staan voor het grote raadsel, dat alleen kan worden opgelost, wanneer men de God der Liefde ziet als de God der Waarheid, ook in zichzelf. Wanneer de mensheid waar is, zal het leven zijn wreedheid verliezen. Wanneer de mensheid de liefde kent, die de liefde is van de Vader voor Zijn Schepping, dan zal de volmaaktheid op deze wereld terugkeren.

o-o-o-o-o

Dit zijn verklaringen, die - ik heb ze expres niet al te zwaar genomen - ons toch te denken geven. De wreedheid op de wereld komt voort uit de mens. Maar wij zien zoveel wreedheid in de dierenwereld. Wij zien ze overal. Wij zien ze in de sferen evenzeer. Is die wreedheid dan slechts een spel? Is zij slechts iets, dat uitstraalt van de mens? Dan meen ik vanuit de geest het volgende daarop al commentaar te kunnen zeggen;

De gedachten van de mens zijn vol van angst, zijn vol van haat, zijn vol van begeerten. De mens is de sterkste geest, die op deze wereld in de stof bestaat. Is het dan een wonder, dat de, zwakkeren, die dieren, hem volgen in zijn uiting? Wanneer de slang, de gifslang, slaat en een mens sterft, dan heeft die slang geslagen uit angst. De leeuw verscheurt, dan is dat uit begeerte, uit honger. Maar niet is dit noodzakelijk, wanneer men begrijpt en harmonisch is. De slang bijt niet, wie vol liefde is. De leeuw is tam voor de mens, die zonder vrees hem vol

genegenheid nadert en zal diens maal delen, zelfs indien dit niet de spijs is, die deze dier en gewend zijn.

De wreedheid, die de wereld regeert, is geboren uit het wanbegrip der mensen, uit de gedachten, die zij uitstralen, totdat zij machtige demonen geworden de wereld beheersen. Zo dient de mens zich niet te beklagen over de wreedheid van het leven, of zich te verzetten tegen God. Zo behoeft gij niet te zeggen, dat het Koninkrijk Gods op deze wereld geen werkelijkheid kan worden zolang dit bestaat.

Indien wij - mens en geest - één worden met de harmonie van het Goddelijke, dan kan er niets anders bestaan dan vrede. Waar wij komen, zullen wij vrede brengen, zal de wreedheid verdwijnen, totdat het lam weer dartelt naast de rustende leeuw, de dieren vrede kennen en de wereld weer is geworden een paradijs, zoals men eens heeft gedroomd. Alleen het paradijs, waarin niet meer het samengaan van gas en vuur, van water, van land, een stille wereld maakt, welke stormen zelf, niets anders zijn dan een loflied, dat gezongen aan de sterren. Maar een wereld, die gevormd is, vólvormd en vol van leven. Die de vrede terugvindt, die eens in de chaos bestond; maar zonder de chaos – in zijn omvormigheid – wederom tot zich te roepen. Ik meen met deze drie citaten genoeg gezegd te hebben. Er zijn ietwat te veel storingsen, om op het ogenblik onmiddellijk de bedoelde spreker voor U door te laten. Wij hebben er echter twee schakels tussen gezet en hopen op deze wijze althans diens woorden te laten horen. Ik zal daarom een ogenblik mij uitschakelen, opdat de nieuwe verbinding kan worden gelegd.

o-o-o-o-o

Men zegt, dat Jezus de Messias en de Verlosser is. Wij, die Hem gekend hebben, zeggen dat dit waar is. Want Hij kende het Koninkrijk Gods, waarvan wij dromen. Zelfs aan het kruis kende Hij de vrede, die wij verlangen als aandeel in een koninkrijk, in een hemels koninkrijk. Wij kennen het Koninkrijk Gods slechts als iets, waarheen wij streven. Voor ons ligt een grens, die moeilijk is te overschrijden; de verloochening van dat, wat wij zijn; een geloof dat groter is dan al, wat wij waarnemen en zien. Men faalt vaak in zijn geloof. Toch is dit een noodzaak. Want ogen en oren, de tastzin, zij kunnen niet zeggen, wat de werkelijkheid is. Dit kunnen wij slechts in onszelf beleven. Maar al te snel trekken de gedachten ons terug naar een wereld. Wij zijn de bewoners van het grensland; soms een ogenblik intredend in het Koninkrijk, maar nog niet in staat om daar binnen te gaan en al het andere achter ons te laten.

Daarom zoeken wij de Eeuwige altijd in de gestalte van ons eigen wezen. Dit is de onvolmaaktheid zoeken in het Volmaakte. Een onmogelijkheid; iets, dat nooit vervuld kan worden. Wij zoeken niet God als een kracht in onszelve, maar God als een weergaven in ons wezen. Hierdoor blijven wij van Hem verwijderd. Maar er zijn voorbeelden op deze wereld, die bewijzen, dat men kan ingaan in dat Rijk en daarin de volmaaktheid vinden. Daarom streven wij altijd. Wij weten, dat een doel bereikt kan worden, maar wij aarzelen vaak de prijs te betalen, die voor het overschrijden van de grens gevraagd wordt. Toch zullen wij allen eens ware Vrede vinden.

Scholem Aleichoem.

o-o-o-o-o

God zij met U. Dat is de geest, die uit de verte klinkt, verminkt door vele storingsen, tot U komt. Dat betekent; Het Koninkrijk Gods zij met U in zijn volle betekenis, want indien God met ons is, zo zijn wij deel van Zijn Rijk. Goeden morgen.

o-o-o-o-o

Goeden middag, vrienden. Ik hoop dat het geen teleurstelling voor U is, dat ik althans op één van de beide ochtenden regelmatig in het tweede gedeelte tot U zal komen spreken. Er zijn natuurlijk zeer vele mogelijkheden om onderwerpen te kiezen, die niet zo zwaar zijn en die aan de andere kant toch voor U belangwekkend genoeg zijn. Ik moet ook eerst leren, wat het meest geschikte voor U is.

Ik heb echter gedacht over een paar kleine stukjes i.v.m. primitieve filosofie en magie als proefneming voor deze morgen. Als het U niet bevalt, dan kunt U dat rustig zeggen en beloof ik mijn leven een volgende maal te beteren. Er zijn zeer vele gewoonten in vreemde landen, zoals U weet, die voor het Westen schijnbaar krankzinnig zijn. Een daarvan is bij primitieve

volkeren het tot stand brengen van een zeer sterke binding aan de stam. Dit zit onmiddellijk in verband met de magie en verloopt o.a. bij één der stammen, waar ik al meer over gesproken heb in een andere kring, als volgt; De gemeenschap leeft in een dorp, over het algemeen gelegen bij een rivier. Er is een groot huis, een gemeenschappelijk huis, waarin de jonge mannen verblijven. Daarnaast een soort groot schipdak op palen met een soort plateau er in, dat als gemeenschapshuis dient. Zowel in het huis der jonge mannen als in het gemeenschapshuis hangen verschillende symbolen van Goden en op het dorpsplein vinden wij bovendien een soort altaar, waar regelmatig meestal ongeveer eens per 28 dagen een eredienst is. Nu is het eigenaardige van deze dorpen het volgende; Bij U volgt de vrouw de man. Daar is het omgekeerd. De vrouw maakt een integrerend deel uit van de stam. Zij kan niet van de stam, of uit het dorp, worden weggevoerd; zou zij vluchten, dan zou zij zeer snel gedood worden. Daarentegen kan elke man rustig elk meisje huwen, dat hij wil. Maar een meisje van de stam huwen betekent ook gelijktijdig; in het dorp blijven wonen. Het betekent ook, dat men uit dat dorp niet meer weg kan. Hierachter ligt een filosofisch denken der primitieven.

Deze gedachtengang gaat ongeveer als volgt; De vrouw is het, die voortbrengt en baart. Zij is dus het meest kostbare goed voor de stam, indien de stam wil blijven voortbestaan. Wanneer echter de vrouw zou huwen met een man uit het eigen dorp, dan zou de kwaliteit van het ras zeer sterk achter uit gaan. Het is dus noodzakelijk, dat zij met iemand uit een ander dorp huwt. Door deze man toe te voegen aan de dorpsgemeenschap wordt de geleerdheid, de kennis en de bekwaamheid van de stam steeds groter. Want naast de geërfde waarden, die de stam zelf behoudt, verwerft zij door iedere man van andere stam, die tot haar komt, de kennis ook van deze stam, zover als die persoon die meebrengt.

De uitbreiding van kennis is het belangrijkste. De vrouw heeft geen kennis nodig in deze stam. Haar taak is het te zorgen, dat de stam jonge dochters en jonge mannen heeft.

De man daarentegen moet zorgen, dat hij veel kennis verwerft en wordt dan aan regelmatige proeven onderworpen. Nu wordt bij die proef hem een drank overgereikt, die aan de ene kant het geheugen stimuleert, aan de andere kant echter ook een binding betekent aan deze stam. Die drank heeft de vreemde eigenschap U te binden aan de plaats. Op het moment, dat u zich begeeft buiten het gebied der stam en haar magische invloed, zijt gij slap, gij hebt geen wil meer, gij weet niet meer, wat gij wilt, gij kunt Uw weg niet vinden. Zolang de stam echter zijn invloed op U laat gelden, zijt gij buitengewoon vitaal, kunt gij buitengewoon veel leren en weten. Dit is dan de achtergrond van het onderwerp, dat ik vandaag met U wil bespreken.

In de eerste plaats moeten wij ons goed realiseren, dat de taak der geslachten een verschillende is. Wij mogen niet zeggen, zo als deze primitieve stam, dat het alleen de vrouw is om te dienen en te baren. Maar wij moeten wel zeggen, dat het de taak is van de vrouw te zorgen, dat de mensheid op behoorlijk peil blijft. Alleen de vrouw kan hier beslissen, niet de man. Het is de taak van de man daarentegen te zorgen, dat de kennis voor het nageslacht steeds groter wordt. Wanneer die kennis bij een primitieve stam altijd weer vooral berust op magie en overlevering, kennis van sagen en legenden, zo zouden wij dat voor een ander deel van de wereld kunnen variëren en zeggen; het is de taak van de man "te weten". Het is de taak van de vrouw; om aan te voelen en te leven.

Dat deze gedachtengang op de duur overal zou moeten doordringen, is één van de punten, waarvan ik persoonlijk ook in mijn sfeer nog steeds heilig overtuigd ben. Een mens kan niet gelukkig zijn, wanneer zijn leven geen doel heeft. Wat is het grootste doel, dat een mens kan hebben? Een nageslacht op te leiden op een zodanige wijze, dat zijn gemeenschap daardoor beter groter en sterker wordt. Wat is het beste wat een mens kan geven? Een wijze van leven en arbeiden die leidt naar een bewuste verbetering, niet alleen van eigen toestand, maar verder van het drukken van een stempel op het nageslacht. De magiër van deze stammen houden somwijlen besprekingen; daarbij brengt hij het volgende naar voren als magisch principe; Naarmate de mens meer bewust leeft zal hij ook in zijn leven meer bewust invloed uitoefenen op de gemeenschap. Naarmate hij die gemeenschap moet verlaten voor andere werelden, zal hij steker gebonden worden in het geval dat hij hard heeft gewerkt en eerlijk heeft gewerkt voor die gemeenschap. Nu komt daar achteraan een magisch principe, dat m.i. ook voor deze wereld dient te gelden; Zij, die het meeste geven aan de wereld, blijven het

dichtst bij die wereld. Het is niet zo, dat de verdoemde, de mens, die alleen maar voor zichzelf heeft geleefd en de hele wereld terzijde heeft geschoven als onbelangrijk, dat die met de wereld in contact kan blijven komen.

U weet het uit onze beschrijvingen; dergelijke personen komen in duisternis, lopen in een neveland te dwalen enz. Slechts zelden zien zij de mogelijkheid om een nut brengend contact met de wereld tot stand te brengen. Maar een mens, die gewerkt heeft in die wereld, laat altijd iets achter, waarnaar hij terug kan grijpen. De primitieve gewoonten van andere volkeren, als Indianen b.v., ook de vroegere Inca's en de Egyptenaren, om de oudere te noemen, sommige volkeren op het ogenblik nog in Perzië, geloven in het balsemen van een lichaam, opdat de geest een rustplaats heeft, opdat de geest op deze wereld terug kan vinden een gelegenheid, van waaruit zij in deze wereld verder kan leven, wanneer zij dit verlangt. Wanneer echter een mens op deze wereld een stempel heeft nagelaten, is er niet slechts een dood omhulsel, waarheen hij terug kan keren. Er zijn levende dingen en leven betekent vreugde.

De stilte van het graf, die men vindt in een mummie b.v. kan voor de geest nooit stimulerend zijn. Maar leven, wat je achter laat, een nageslacht, een gedachten, een filosofie, die op de wereld veel te betekenen heeft, die voor de mensen steeds weer een nieuwe bewustwording kan betekenen, een verbetering van omstandigheden, een betere aanpassing aan het werkelijk bestaan; dat is een levens iets, waarnaar die geest altijd met vreugde terug kan keren. Waarin zij altijd weer de voldoening vindt van een stoffelijk leven, zonder dat zij gebonden is aan de zorgen en problemen daarvan.

Het magisch principe, dat deze primitieven verkondigen, is dus niet zó dwaas. Wij spreken maar al te vaak over een hemel, over een land ergens, waar wij gelukkig zullen zijn. Of dat nu ligt ergens in het hemels Keizerrijk, bij de Lotusvijver, of misschien in een Walhalla, in een hemel, nietwaar, het blijft alles precies gelijk.

Ver van de wereld denkt men zich het rijk der volmaaktheid, het rijk, waarin het volmaakte geluk kan gevonden worden. Maar de primitieve magiër verkondigt een filosofie, die ook voor de geest m.i. zeer waard is te beschouwen.

Hij zegt n.l.;

Een man alleen kan niet gelukkig zijn, een vrouw alleen kan niet gelukkig zijn. Zij zijn beiden stormachtig en toch niet vervuld. Water en vuur brengt men samen; er komt stoom, er komt kracht, er komt beweging. Er is een verandering van toestand, een verandering van bewustzijn mogelijk. Water alleen kan stormen en vernietigen, maar kan niet baren, kan geen "nieuw" tot stand brengen. Het vuur alleen kan slechts verteren. Maar met het water samen geeft het stuwkracht, nieuwe mogelijkheden, kan zelfs nieuwe werelden scheppen, zoals ook onze wereld, hier deze kleine aarde, eens uiteindelijk uit water en vuur geboren is.

Zo moeten wij dat ook zien tussen stof en geest. De stof alleen kan niet veel verder komen. De geest alleen blijft bar. Al kan zij veel tot stand brengen, zij blijft zichzelf gelijk, maar wanneer deze beide werelden samengaan, dan wordt er een nieuwe, stuwende kracht geboren, waardoor men nieuwe landen kan zien a.h.w.; waardoor een nieuw bewustzijn kan ervaren.

Breiden wij deze kleine oude filosofie uit over stof en geest, dan kunnen wij zeggen, dat de geest, die het dichtst gebonden blijft met de stoffelijke ontwikkeling en daarin het volste aandeel heeft, de hoogste geest zal zijn, omdat zij voortdurend verder gestuwd wordt naar grotere volmaaktheid. Klaarblijkelijk is dit iets, wat ook de Groten begrepen hebben, Jezus zegt, dat Hij altijd in Uw midden zal zijn, wanneer gij om Hem roept. Hij neemt een actief deel aan deze wereld.

Mohammed keert terug en beschermt zijn volgelingen. De geest van Boeddha keert uit Nirwana terug en laat in de herborenen steeds weer zijn wijsheid over de wereld klinken. Bijgeloof? Magische praktijk? Misschien. Maar misschien aan de andere kant een bevestiging van de stelling, die ik naar voren breng. De geest blijft werkzaam in de stof, in de materie. Juist daar toch vindt zij vrije en bewuste geest zijnde in haar contact met de stof, met de wereld, een bewustwording en realisatie, die verder gaat dan iets, dat op een andere wijze bereikt kan worden.

De magie, die de primitieve magiër zo vaak bedrijft, noemt hij soms een huwelijk tussen de elementen. Hij huwt, zoals hij dat noemt, water en vuur, hij huwt de aarde met het vuur, of niet. Het water, of met de lucht. Uit deze huwelijksceremonie leest hij de tekenen, werkt hij met geestelijke krachten, enz. Hij laat a.h.w. het huwelijk "baren". Iets nieuws baren, dat hoewel aanwezig zijnde zich nooit zou kunnen uiten zonder deze huwelijksplechtigheid. Mogen wij dan zeggen, dat de bewuste geest de wereld, de materie huwt, opdat daaruit geboren wordt een kracht, in beide aanwezig, maar zonder die nooit ontplooibaar? N.l. de volmaaktheid. Dan hebben deze primitieven met hun filosofie de grondslag gelegd voor een denken, dat ook de hele wereld kan omvamen. Dan hebben zij in hun zeer primitieve uitdrukking reeds een beginsel gevonden, dat bij verder nadenken toegepast over de gehele wereld, voor die gehele wereld van gelijk grote betekenis is.

Dan doe ik hierbij mijzelf plotseling weer denken aan een spreuk, die in de Koran Staat;

Er is geen waarheid buiten God. Maar in God is alle waarheid. God is geest en stof en misschien meer. Buiten God kan er geen waarheid zijn; in de stof alleen niet en in de geest niet. Slechts in beide gezamenlijk kan waarheid zijn. Maar indien deze beiden zich van de waarheid niet bewust zijn, heeft het geen nut. De geest moet vrij zijn, opdat zij de waarheid kan verwerven. De stof moet vrij zijn, opdat zij de waarheid kan uitdrukken in een aanvaardbare en in de stof bevattelijke vorm.

En zo, mijne vrienden, geloof ik filosofisch en magisch gelijktijdig sprekend, te kunnen zeggen,, dat onze taak ligt in de éénwording aller dingen, in het samengaan van stof en geest, waaruit geboren wordt de bewustzijnsvorm, die volmaakt heet en die waarschijnlijk de grote Uiting Gods is in ons allen.

Nu, mij nederig verontschuldigend voor de onvolkomenheid van mijn woorden, laat ik het aan U over te oordelen, of de ze kleine toespraak te zwaar is voor een Zondagochtend, of te licht. Wanneer ik een volgende maal weer kom, kunt U mij zeggen; Ahmed, breng ons meer hiervan", of "Wees wat lichter van zin", of: "Dring wat dieper door in de werkelijkheid" en ik zal als Uw nederige dienaar Uw opdracht en aanwijzing volledig volgen. Voor heden moet ik echter afscheid van U nemen en het woord laten aan de laatste spreker van deze bijeenkomst.

Ik wens U allen nog een zegenrijke dag.

o-o-o-o-o

Goeden middag, vrienden,

Wij zullen gaan besluiten met het Schone Woord en ik verzoek U een onderwerp op te geven, dat Uw's inziens als slotrede gepast is.

DE WAARDE VAN HET ZWIJGEN

Er is eens een geleerde geweest, die al zijn weten aan de wereld bekend maakte. En ziet, de wereld achtte hem een dwaas en wat zij begreep van hetgeen hij zeide, werd hen tot een ongeluk. Er was een alchemist, die iets vertelde over het wonder van het maken van goud. Een monnik, die het hoorde, brouwde iets, vloog in de lucht en sedertdien is het kruit de doodbrengende kracht op de wereld.

Een ingewijde sprak het heilig woord, de aarde beefde en de mensheid ging ten onder. Want allen, die spreken, spreken zonder overleg en zonder te weten, wat zij kunnen veroorzaken met hun woord, dreigen vaak groot ongeluk te brengen. Zwijgen is noodzakelijk, wanneer het gaat om hogere waarden, is noodzakelijk om het esoterisch geheim van het eigen bestaan te bergen binnen een veilige begrepenheid. Het onbegrip maakt van een waarheid een leugen, maakt van een gave een vloek. Daarom is het zwijgen goed. Maar men moet weten, wanneer men moet zwijgen. Zwijgen, altijd, wanneer men vreest hierdoor een ander te benadelen. Zwijgen altijd, wanneer de zaak alleen U aangaat, zelfs wanneer het een onrecht is; dat Uzelf wordt aangedaan. Maar wanneer moeten wij dan spreken? Hiervoor kan ik citeren uit een werkje van één mijner vrienden;

Het woord is een gouden gave,

Waarop de gedachte vliedt.

Orde der Verdraagzamen

Zij scheidt de nieuwste waarden
Vanuit het Goddelijk Niet.
Het woord is kracht der waarheid
En toont in werkelijkheid
De gave, die verborgen, nog in het harte leit.
Het woord, dat is een wapen,
Zo wreed, zo scherp, zo zwaar,
Toch kan het U verdedigen tegen menig gevaar.
Het woord is ook een wapen,
Dat anderen vaak doodt,
De kracht van 't woord - al beseft gij het niet -
Is groot, ja, veel te groot.

D.w.z.; spreken mag je alleen maar, wanneer je weet, dat je er iets goeds mee scheidt. Het zinloze spreken, ach, het heeft weinig zin. Het spreken over anderen betekent vaak ongeluk brengen voor anderen. Het onvoorzichtig spreken over de krachten in jezelf betekent vaak je weerloos bloot geven aan een vijand. Toch zit de werkelijke waarde van het zwijgen nog verder verborgen. Want spreken wij over zwijgen, of zwijgen wij over het spreken, het blijft alles eender. Het zijn nog uiterlijke krachten. Wanneer onze mond geen woorden spreekt, kunnen wij in onszelven nog vol zijn van druk rumoer, waarbij woord na woord voortrolt in de gedachten galmend in de leegte van het eigen wezen. Het zwijgen heeft nog meer betekenis.

Wanneer het herte zwijgt,
Geen woord meer tijgt tot verder oorden,
Dan lijkt het mij.
Als klinken woorden vanuit de Eeuwigheid,
Wanneer het herte zwijgt, Dan klinken mij accoorden.
Die tonen beter nog dan woorden
De waarden buiten alle tijd.
Wanneer ik zwijg en stille luister,
Dan fluistert tot mij stil mijn God
En uit het zwijgen komt mij luister,
Die mij naakt tot meester van het lot,
Tot Heer der Schepping,
Vol van kracht,
Want in het zwijgen wordt geboren,
Gods grote sterke Wondermacht,

Zo is het wanneer wij weten te zwijgen ín onszelven, wanneer wij onszelven de stilte kunnen opleggen, die alle bijkomstigheden van het leven afsluit, dan openbaart zich in ons een nieuwe kracht, een nieuw bewustzijn. Dan wordt in ons geboren een éénheid met het Oneindige. Nemen dan de gedachten soms voor ons weer woorden aan, wanneer wij ontwaken uit een droom, dan zijn het woorden, die in zichzelf nog dragen de galm der eeuwige stilte, de wijsheid van de Alwetende, de Kracht, vanuit Wie alle leven geeft.

Daarom is het goed te zwijgen, goed te zwijgen, vooral in jezelf.
Zwijgen is dwaas, wanneer je daardoor jezelf of een ander te kort zou doen.
Zwijgen is dwaas, wanneer het betekent een vervullen van je zelf met ongeuite waarden.

Zwijgen is dwaas, wanneer het zwijgen zelve een brandend vuur wordt, dat je verteert in ongekende verlangens.

Maar het verzwijgt verkrijgt zijn waarde, wanneer het de grote waarden, die in het "ik" vrede zijn, vredig laat.

Het zwijgen krijgt waarde, wanneer het recht doet aan de zin van alle dingen: te streven naar God, elk op eigen wijze en zijn grootste waarde vindt het in de benadering van het Eeuwige en het Goddelijke, waardoor Gods Goedheid klinkt in de mens, terwijl alle woord gestorven is.

`t Is goed te zwijgen, goed te luisteren,

Naar de stem der Eeuwigheid,

Die troost geeft aan bedroefde harten

En geeft Zijn Kracht, aan al wat lijdt.

Zwijgen is goed voor alle mensen,

`t Geeft rust in al te jachtig bloed,

`t Geeft moed om verder te leven,

Omdat je eenmaal leven moet.

Het geeft erfdeel van de eeuwicheden,

Wanneer je zwijgt en luistert, stil,

Want in de stilte openbaart zich Gods Kracht, Gods Liefde en Gods Wil.

En daarom is het goed te zwijgen.

Ik dank U voor Uw aandacht. Goeden middag.

o-o-o-o-o